

## Velika priznanja Stolu

Zapisano ob letošnjem beograjskem  
salonu pohištva — november 1981

Letošnji sejem je bil za nas Stolovce izredno uspešen. Pravzaprav bi lahko rekli, da smo slavili ekipno zmago v celotni konkurenci jugoslovanskih proizvajalcev pohištva. Različne strokovne žirije so nam podelile vsa možna glavna priznanja in nagrade:

— priznanje JUGOSLOVANSKO POHIŠTVO LETA 1981 (podeljuje revija Naš dom) za sistem sedežnega lameliranega pohištva »L«,

— ZLATI KLJUČ za sistem »L«,

— PRIZNANJE DESIGN CENTRA za sistem »L« in za ambient risalnice.

Torej kar štiri priznanja.

Pod belimi krili šotora je bilo letos res kaj videti: izvirnost, kvaliteta in posrečeno sestavljen ambient sta obiskovalce kot magnet pritegnila k nam. In kaj smo letos prikazali!

Kot prvo je treba omeniti največkrat nagrajeni sistem sedežnega lameliranega pohištva, »L« (oznaka L zato, ker je bistvo tega sistema krivina v obliki črke L, pa tudi zato, ker je L začetnica besede lamelirano, kar je tudi važno vedeti, glede tehnologije). Pohištvo je oblikoval Brane Uršič z zares srečno roko in izvirno zamislijo, saj je s tem močno prese-netil prekatere proizvajalce, ki so na področju lameliranega pohištva glede tehnologije veliko pred nami. Prav zaradi tega zaostanka v tehnologiji (še vedno nimamo za to primerne stiskalnice) k realizaciji prvih lameliranih artiklov pristopamo zelo previdno. Vemo, da je to ena najbolj zahtevnih izdelav lesenih artiklov; preden oblikuješ nek stol, je treba investirati v drage modele, zato mora biti oblika že na papirju posrečena, kajti z modelom je v glavnem že vse definirano. Ko smo že pri modelih, je treba pohvaliti izkušenega modelnega mizarja Mestka iz PE5, ki ne le, da zna izdelati model do desetinke natančno po načrtu, ampak zna tudi sam svetovati.

V Jugoslaviji je danes že najmanj pet proizvajalcev lameliranih artiklov, ki imajo že utečeno proizvodnjo; zaradi znanih omejitev v uvozu niti sanjati ne moremo, da bi jih glede tehnologije lahko v bližnji prihodnosti ujeli. Zato ne smemo iti v to smer, da bi popolnoma kopirali že znane skandinavske oblike (kot to delajo vse jugoslovanske tovarne) in skušali konkurirati z manj izkušnjami in slabšimi stroji. Naš edini možen vzpon na tem področju je, da nastopimo z izvirnimi oblikami ter čim preprostejšo tehnologijo.

Vse to pa vsebuje sistem »L«. Zato mu tudi toliko pozornosti v vsej ostali poplavi tovrstnega pohištva, ki je mimogrede povedano v glavnem kar kvalitetno (Vladičin han, Lipa, Florijan Bobič...) Lahko rečemo, da je »L« izvirna domača zamisel, saj doslej kaj podobnega še nismo zasledili niti v literaturi, še manj na razstavah. To je pravzaprav prvi znan poizkus na področju lameliranega pohištva narediti sistem, se pravi iz ene osnovne oblike napraviti čimveč raz-

ličnih sestavljenih oblik. Osnova je pravokotna krivina, zlepljena iz luščenih bukovih furnirjev, katerih rasti potekajo v isti — to je vzdolžni smeri. Nadaljnje oblikovanje, oziroma sestavljanje teh krivin v končne izdelke (stole, fotelje, mize...) je prepuščeno domišljiji oblikovalca, ki pa mora seveda spoštovati konstrukcijske zakonitosti lesenega artikla. Sistem »L« je tudi ekonomičen, ker vsebuje le eno krivino in je zato treba investirati v en sam zelo preprost model. Edina večja pomanjkljivost tega sestavljanja je ta, da je težko narediti dober počivalnik ali stol s funkcijo vzmetenja, ki je ena glavnih in najbolj spoštovanih funkcij lameliranega pohištva sploh.

Omeniti je treba tudi pravi vzrok za rojstvo tega našega »L« sistema. Rodil se je pravzaprav iz naše tehnološke stiske. Vemo, da je za izdelavo nekoliko zahtevnejše lamelirane

(Nadaljevanje na 2. strani)

Srečno 1982!



Končno smo se predstavili tudi z že dolgo napovedanim sistemom stanovanjskega pohištva »PRINCIP«, in sicer v temno luženi varianti, na sliki pa je bukova, ki pa zaenkrat še ni v proizvodnji.



(Nadljevanje s 1. strani)

krivine nujna stiskalnica z vertikalnim in horizontalnim pritiskom ter močnejšim visokofrekvenčnim generatorjem. Ta stiskalnica je že nekaj časa na prioriteten seznamu naših investicij, toda zaradi znanih težav z uvozom strojne opreme oz. sestavnih delov, se je dobava precej zavlekla — zdaj upamo, da jo bomo dobili čimprej v prihodnjem letu.

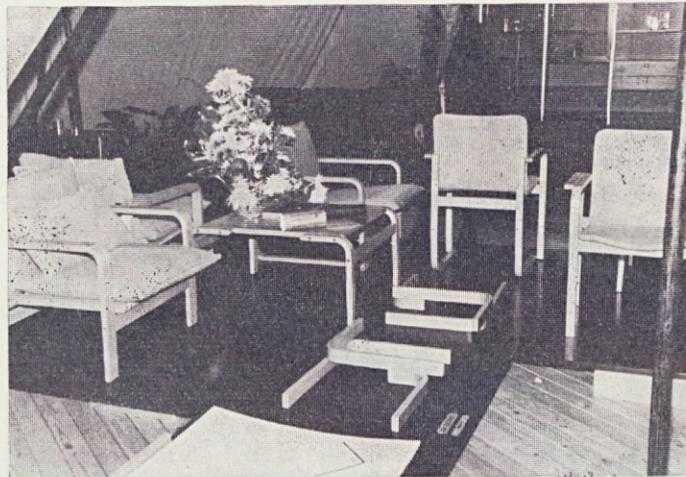
Po ogledu sejma maja 1981 v Kopenhagnu na Danskem pa smo se kar nekako zakleli, da moramo že jeseni v Beogradu tudi sami kaj pokazati na lameliranem področju. Torej — znašli smo se v omejenem prostoru...

Treba je bilo torej narediti tako enostavno lamelirano krivino, ki jo bomo lahko zlepili, oziroma stisnili na običajni stiskalnici z vertikalnim pritiskom in z visoko-frekvenčnim generatorjem manjše moči, kar vse imamo v oddelku »furnirne« (PE-6). Rezultat te težke naloge je bil res dober in je spodbuda za naprej.

Nagrade in priznanja so najboljša propaganda za neko tovarno, tako se je tudi Stolovo »ime« letošnjo jesen spet močno okrepilo. Do sèm vse lepo in prav. Delavec pa le hodi v službo v pretežni meri zaradi denarja, zato se zavedamo, da bo pravo priznanje sistem »L« kot vsak drug artikel dobil šele takrat, ko bo uspešno stekla serijska proizvodnja in bodo lamelirane oblike zaživele v naših stanovanjih.

Odločili smo se, da bomo železo kovali, dokler je vroče, izbrali smo najprimernejše variante: po en fotelj, klubsko mizo, stol in dve jedilni mizi ter že lansirali nalog v obrat »furnirne«. Istočasno smo zaprosili Zavod za cene, da nam potrdijo predlagane cene. Upamo, da bo nekeje ob koncu marca prva serija prišla iz proizvodnje (PE-7).

Ob lameliranem pohištvu smo se pomudili malo dlje, ker je pač največja novost, zdaj pa si oglejmo še ostalo razstavljeno gradivo.



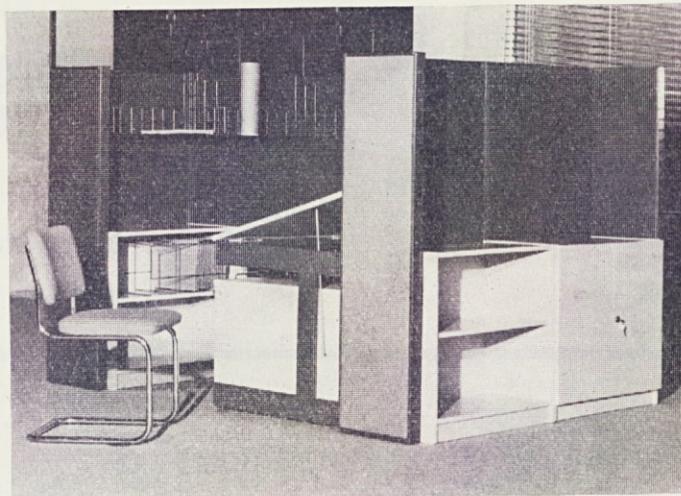
Sistem lameliranega sedežnega pohištva »L« — največkrat nagrajeni artikel letos v Beogradu. Na mizi so nagrade in slavnostno cvetje.

Ambient risalnice, ki je prejel nagrado Design centra in je rezultat timskega dela naših oblikovalcev, je sestavljen iz risalne mize (standardni Modul program) tapecirane stene z žičnimi policami, predalnika na kolesih, omare za načrte, omarice za visečo kartoteko, žičnega stojala za role, skratka vsebuje vse, kar za svoje delo potrebuje profesionalni konstruktor.

Risalna garnitura je bila pravzaprav oblikovana za inženirsko opremo sarajevskega »Energoinvesta«, ki je prav zdaj v zaključni fazi. Tako je prva ideja prišla že od kupca. Mislimo, da bo posrečena zamisel ambienta v bodočnosti sestavni del našega pisarniškega programa Modul.

Nič manj pomembni za našo proizvodnjo pa niso ostali artikli, ki smo jih prikazali. Tu je končno že tako dolgo časa napovedani sistem Princip, katerega serija za domači trg bo prav zdaj stopila v domače trgovine, za izvoz (IKEA) pa proizvodnja uspešno teče že celo leto. Potem raztegljivi kavč in tapetniška kotna garnitura ter nekaj novjših stolov (Bambus, Polo-novi...) ter miz.

Veliko pozornost obiskovalcev pa smo zbudili s predstavitvijo pisarniškega programa Modul z elegantnimi in luksuz-



Nagrajeni ambient risalnice bo v prihodnosti sestavni del našega pisarniškega pohištva modul.

nimi vrtiljaki, ki jih bomo, če bo vse po sreči, delali v kooperaciji z italijanskima firmama Grendene in Leyform. Znano je, da je v Italiji kovina zelo kvalitetna in poceni glede na naše razmere, zato je treba pohvalno omeniti gospoda Gullicha iz Trsta, ki je nekak posrednik za nas v maloobmejnem prometu in pa od nas Škrinjariča, ki si zelo prizadeva, da prvi koraki, storjeni na tem področju, ne bi padli v vodo. Mize Modul smo predstavili z zaobljenimi robovi na ploščah, kar je že naš davni sen, medtem ko je v Nemčiji to predpis za pisarniške in šolske mize. Ker pa še nimamo ustrezne tehnologije za izdelavo plastičnih robov na ploščah, je Volčanšek prek znanstev v Nemčiji poskrbel, da so nam izdelali robove na vzorčnih ploščah, obenem pa je Štefula navezal stike s proizvajalcem za uvoz teh aparatov za brizganje robne mase. Upamo, da bo zastavljeno delo že drugo leto steklo v serijski proizvodnji našega Modula.

To bi bilo na kratko vse izpod našega šotora v Beogradu. Glede naših konkurentov pa na kratko: Mebilo iz Nove Gorice je po kvaliteti tudi v vrhu, predvsem v različnih variantami že znane Formanove, ki jo tokrat poleg lanske lužene na češnje, predstavlja še v orehovi (luženi) in smrekovi (naravni) varianti. Res lepo, vendar drago!

Lipa iz Ajdovščine, ki prav tako spada v sam vrh kvalitetnih proizvajalcev, nima na področju lameliranega pohištva nič novega, razen bolj v kot potisnjenega klečalnika (lameliarnega), ki se ga je lotila gotovo po vzoru Skandinavcev.

Na veliko je predstavljeno Jugodrvo s svojimi organizacijami, bolj ali manj kvalitetnimi. Ko pa gledaš Kosovo-drvo, pa se ti takoj vsili misel, da se bodo morali ti ljudje še veliko naučiti, čeprav imajo morda modernejšo tehnologijo kot marsikak slovenski proizvajalec. Pri njih šepa natančnost, površinska obdelava, veliko je malomarnosti pri finalnih delih itd...

Na splošno lahko rečemo, da je velik poudarek na masivnih robovih in sploh na masivnem lesu, katerega struktura in naravna lepota sta poudarjeni na slehernem koraku. Na drugi strani pa vidimo tudi veliko zlatnine, medenine, okraskov — predvsem za ljubitelje kiča in orientalske romantike.

Na koncu bi rad zapisal še tole: Strokovnjaki širom po Jugoslaviji, pa tudi izven meja, s spoštovanjem izgovarjajo ime Stol, ker vedo, da se za imenom skriva kvaliteta; ljudje s Slovenijalesa in Lesnine pravijo, da velikokrat pride kak kupec v trgovino in zahteva prav Stolove artikle, nobenih drugih; tudi arhitekti, ki opremljajo velike zgradbe po domovini, so zadovoljni, če lahko sodelujejo s Stalom; na sejmiš dobivamo visoka priznanja — skratka desetletja našega kvalitetnega dela, veliko znanja naših kvalificiranih in izkušenih delavcev ter uspešna prizadevanja strokovnjakov so zgradila ugled tovarne. Prepričan pa sem, da znamo ta ugled premalo izkoristiti v komercialno-tehničnem smislu tako v jugoslovanskem kot ostalem evropskem prostoru.

Nenazadnje še priznanje vsem, ki so kakorkoli sodelovali pri realizaciji naših razstavnih artiklov, od oblikovalcev do mizarjev, tapetnikov in kovinarjev v proizvodnji.

Franc Stele

# Težavnost nalog terja skupne rešitve

V človekovi navadi je, da ob prehodu iz starega v novo leto pretehta in oceni, kaj mu je poslavljaajoče se leto prineslo in kakšne sadove je obrodilo njegovo delo. Tako stori tudi vsak delovni kolektiv in vsaka družba.

V Sloveniji in Jugoslaviji smo letos poželi nekaj skromnejše sadove svojega dela, kot smo načrtovali. Predvsem z izvožno-uvoznimi rezultati in rastjo produktivnosti še ne moremo biti zadovoljni. Ob tem seveda ne gre prezreti najbolj bistvene težave — visoke stopnje inflacije, ki je nikakor ne uspešno obvladati in katero delavec zelo boleče občuti v svojem žepu. Seveda sem dolžan opozoriti tudi na nekatere pomembne ohrabrujoče dosežke: kljub vrsti težav proizvodnja še dokaj uspešno raste; izvozni premiki v zadnjih mesecih so taki, da imamo na primer v Sloveniji v zadnjem četrletju visoko pozitivno plačilno bilanco; dokaj uspešno omejujemo neproizvodno porabo v dovoljene okvire; v zadnjem času precej bolj premišljeno investiramo itd.

Morda se bo zdelo našim delavcem-bralcem nenavadno, če trdim, da v nobenem od omenjenih dosežkov ali pomankljivosti ne vidim najbistvenjšega koraka naprej ali največjega problema. Osebnostno mislim, da je naš največji dosežek leta 1981 v tem, da smo se streznili in zavedli, da lahko živimo le od sadov svojega, ne pa tudi tujega dela; da lah-

ko razpolagamo le s tistim, kar ustvarijo s pridnostjo in znanjem delavci v vsaki republici in pokrajini ter skupno v Jugoslaviji. Ta streznitev je najbolj zanesljiva opora za napredovanje našega samoupravnega gospodarstva v prihodnjem letu. Najbolj zaskrbljujoče pa se mi zdi, da se vse pogosteje predpisuje za boleznj našega gospodarstva administrativna zdravila, ki na samoupravnem organizmu združenega dela (že preizkušene) sila slabo učinkujejo; in da je ponekod znova čutili zablode, da bomo pometli vse težave, če bo odločanje centralizirano na enem mestu, v glavi vsevedne, vsemočne in pravične matere državne administracije. Te zablode pa bomo vsi skupaj v združenem delu najuspešnejše spodsekali z največjimi možnimi rezultati visokoproduktivnega dela in z brezkompromisnim prevzemanjem samoupravnih pravic in še bolj odgovornosti. V tem moramo biti bolj agresivni, doslednejši in odločnejši.

Tako tudi ravnajmo v sozdu Uniles; vseh 16.000 in več delavcev v vseh tozdih delovnih organizacij in delovnih skupnostih. Veliki smo — peti v Sloveniji in čeprav še nimamo zaključne letne bilance 1981, lahko rečemo, da smo poslovali dokaj zadovoljivo. Verjetno se bosta celotni prihodek in dohodek letos povečala za blizu tretjino; ustvarili bomo skupno dobrih 6 milijard dohodka ter okrog 1,2 milijarde dinarjev aku-

mulacije, povprečni osebni dohodek pa bo kot kaže prvič presegel 10.000 din na delavca mesečno. V sozdu Uniles skupno ustvarimo daleč največji izvoz v vsem lesarstvu in gozdarstvu Slovenije. Samo vrednost izvoza na konvertibilno področje bo preseгла 2 milijardi dinarjev, in to v letu, ko so razmere na svetovnem trgu izredno težke. Daleč najuspešnejši v Sloveniji je Uniles s svojim presežkom izvoza nad uvozom, s katerim bomo prispevali v družbeno devizno blagajno letos čisto milijardo deviznih dinarjev. Za take dosežke se je treba zahvaliti vsem delavcem v vseh naših tozdih delovnih organizacij in skupnostih. Iskreno jim čestitam!

Omenjeni dosežki tudi kažejo, da smo v našem gospodarstvu veliki in močni. Ta naša moč pa bi bila še večja, če bi s še večjo mero sodelovanja in uveljavljanja dohodkovnih povezav, pripravljenosti na sporazumevanje in s še več skupnega napora, ob smotrnejši razdelitvi zahtevnih delovnih nalog uresničevali naše samoupravno opredeljene planske cilje. V letošnjem letu smo določene premike v to smer dosegli verjetno preskromno. Prepričan sem, da nam bo zahtevnost gospodarskega leta 1982 okrepila celovitost tega našega velikega samoupravnega ekonomskega organizma — SOZD Uniles; v prid skupnega nadaljnega razvoja, napredka vsakega njegovega člana in vse naše družbe.

Prav vsem delavkam in delavcem v Unilesu, v vseh njegovih tovarnah, obratih, trgovinah, pisarnah in drugih delovnih skupnostih, doma in v svetu in vsem njihovim družinam želim v novem letu 1982 veliko sreče in zadovoljstva in obilo novih delovnih uspehov.

Tone Krašovec



Še malo in stopili bomo v leto 1982. Spet bomo delali zaključne račune, planirali proizvodnjo in dohodek za naprej — in spet bomo morda veselo ugotavljali, da smo delali prav, ali pa se vprašali, kje smo udarili mimo.

Tako je življenje, nenehno se mora kaj dogajati.

Trave se nad zemljo posušijo, bela odeja jih loči od nove rasti pred novo pomladjo.

Tudi v tovarnah moramo vedno znova pričakovati pomlad, vznik nove delovne zavesti in uspehov.

# Stanje in problemi ter nakazane rešitve proizvodnje v PE-4 in PE-7 v tozdu 1

1. Primerjava količin razžaganega lesa v »grobem rezu« (PE-4) lanskega in letošnjega leta (obakrat podatki veljajo za prvih devet mesecev):

1980	5180,069 kub. m
1981	4194,593 kub. m

Kot je razvidno, smo v letošnjem letu v enakem časovnem obdobju razžagali skoraj 1000 kub. m (985,5 kub. m) lesa manj, kar v odnosu na celotno lansko količino znaša 19 odst. manj. Delovne sile je v »grobem rezu« 7 odst. manj (79 — 5 = 74 delavcev).

Odgovor na vprašanje, kje je vzrok za ostale odstotke zmanjšane proizvodnje, bi lahko v glavnem našli v točki 2, ki sledi:

2. Primerjava nabavljenih količin decimiranega lesa za obdobje prvih 9 mesecev:

1980	230,374 kub. m
1981	655,433 kub. m

Vidimo, da smo letos nabavili 2,8-krat toliko že razžaganega lesa kot lani in s tem sprostili kapacitete našega »grobega reza«. V taka dejanja nas sili trg, kjer vedno bolj primanjkuje hlodovine oz. proizvajalci primarne (žagarske) lesne smeri imajo večji dobiček, če prodajajo čim bolj finalizirane proizvode.

3. Primerjava izdelanih polizdelkov PE-4 za PE-8 — za obdobje prvih 9 mesecev:

	decimiran les	letve
1980	724,951 kub. m	104,436 kub. m
1981	686,190 kub. m	52,815 kub. m

Iz teh podatkov vidimo, da se je tudi količina žaganega lesa zmanjšala — predvsem zaradi spremenjene strukture finalnih izdelkov, ki jih izdeluje PE-8. Se pravi: manj izdelanih artiklov iz masivnega lesa, več pa tistih iz iverke in ostalega vezanega lesa — glede na prejšnja leta.

4. Primerjava izdelanih količin stolov v PE-7 za obdobje prvih 10. mesecev:

1980	183.660 kosov (216.711 kosov v celem letu)
1981	166.213 kosov

Iz teh podatkov vidimo, da smo v enakem obdobju letos naredili 17.447 kosov stolov manj. Vendar ta podatek ni popolnoma primerljiv, zaradi različne strukture stolov. Na primer za stilni stol je poraba časa za izdelavo lahko trikrat tolikšna kot za nek preprost stol. Vseeno pa zaradi velike razlike v lanskem in letošnjem količini lahko govorimo o zmanjšanju proizvodnje stolov, predvsem, če vemo, da je PE-7 imela letos nekaj obveznosti, ki niso vštete v gor-

nje podatke. Opravila je več uslug za PE-5 in PE-8 (npr.: površinska obdelava artiklov REX in miz za nemškega kupca Brunn). Poleg tega pa v gornje podatke ni všteta obdelava 2953 kosov kinofoteljev za II. del objekta v Prištini.

5. V krivilnici je problem, zaradi primanjkovanja ustreznih delovne sile.

6. Velik problem v PE-7 je tudi odhajanje kvalificirane oziroma izkušene delovne sile ter prihajanje nove, ki nima tolikšnega znanja za tako specialna dela, ki so v stolarni. Kvalitetna struktura delavcev je tako nižja in manj opravljenega dela, tudi če bi bilo število delavcev konstantno.

7. Ugotovitve in zaključki:

a) Hlodovino bo v prihodnosti najbrž še težje dobiti, zaradi znanih usmeritev primarne lesne industrije. Posledica tega je delna preusmeritev proizvodnih kapacitet (predvsem delovne sile), ki jih imamo na voljo v PE-4, in sicer v bolj finalna dela. V bodočnosti bo najbrž vse manj tovarn z lastnimi žagami za razrez hlodovine, kar je s stališča ekonomike celotne lesne industrije tudi edino pravilno, saj bodo lahko obstoječe žage obratovala z velikimi kapacitetami in tako delale ceneje.

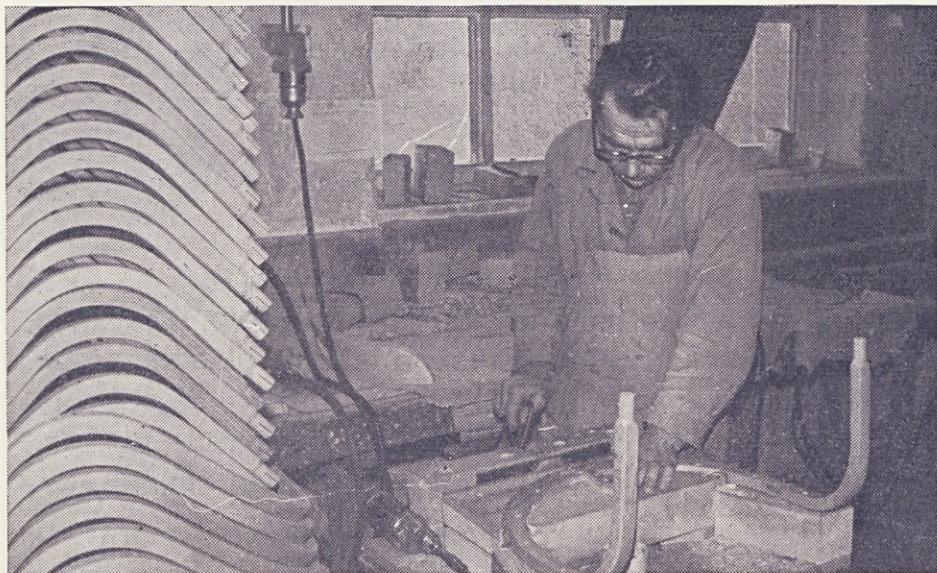
b) Če pogledamo tržišče finalnih lesnih proizvodov in pa usmeritve nekaterih naprednih organizacij doma in v tujini, potem nam je jasno, da v življenje vse bolj prodira lamelirano pohištvo, ki vsebuje nekatere značilnosti, za katerimi teži današnji svet — izredno dober izkoristek dragocenega masivnega lesa,

- veliko vložnega znanja,
- čimveč različnih izdelkov iz čimmanj različnih polizdelkov, to je poenotenje proizvodnje,
- funkcija vzmetenja,
- poljubne krivine itd.

Zato bi bilo dobro razmisliti tudi v tej smeri in del sproščenih kapacitet usmeriti na področje izdelave lameliranih artiklov.

c) Tudi na splošno masivnemu lesu skokovito raste vrednost, še bolj pa cena na tržišču. Morda si ga bo v bodočnosti lahko le še malokdo privoščil in bodo leseni stoli in mize le še proizvod tako imenovane »butik proizvodnje«. To nas sili v razmišljanje o preusmeritvi oz. v upadanje velikoserijske proizvodnje masivnih artiklov. Ameriško tržišče sicer še zmeraj požira velike količine masivnih stolov naših tovarn, vendar za nizko ceno — in tako na lep način izvaja eksploatacijo naših gozdov. Seveda brez izvoza ne gre, zato bi morali tu še bolj kot drugje izpeljati čim cenejšo proizvodnjo (organizacija, planiranje in čimmanj sprememb v procesu) in izbrati čim bolj donosne artikle (seveda, če je izbira).

Franc Stele



Prizor iz montaže stolarnice: Stol ni pravilno oblikovan kos pohištva, ki ga je mogoče izdelati in zmontirati samo s pravokotnimi in vzporednimi napravami. Pri sedežnem pohištvu je cel kup »šrek« (naklonov), okroglin in razno vrstnih utorov, katerih izdelavo obvladajo le izkušeni delavci.

Ali bomo znali naše stole, ki so skoraj na vsakem zemljinem kotičku in jim kupci in uporabniki povsod izrekajo priznanje, lep izgled in uporabnost ob odhodu starejših delavcev v pokoj, tako kvalitetno izdelovati tudi v prihodnje. Dolžnost vodilnega in strokovnega kadra je, da pravi čas za to usposobi mlade delavce.

# Sovlaganje združenih organizacij SOZD Uniles v projekte manj razvitih republik in SAP Kosovo

Združene organizacije sozda Uniles so v drugi polovici letošnjega leta oziroma takoj po sprejetju samoupravnega sporazuma o temeljih plana sozda pričele z uresničevanjem dogovora o skupnem nastopanju in sovlaganju v projekte v gospodarsko manj razvitih republikah in AP Kosovo. Že med sprejemanjem dogovora so se medsebojno sporazumele, da bodo združevale sredstva, ki jih v ta namen izločajo na osnovi obstoječe zakonodaje in katere združene organizacije lahko usmerjajo oziroma sovlagajo v projekte na manj razvitih področjih. Možnost, ki je bila dana združenemu delu, da odloča o usmerjanju sredstev, namenjenih kot posojilo za razvoj manj razvitih republik in Kosova, predstavlja veliko spodbudo sodelovanju med našimi združenimi organizacijami in organizacijami na teh področjih, zagotavlja delno oskrbo naših OZD s potrebnimi materiali ter daje možnost tako ustanovljenim ali rekonstruiranim proizvodnjam teh pokrajin z vlaganjem izkušenj in znanja naših strokovnjakov hitrejšega napredka in prosperitete.

Odbor za načrtovanje in razvoj sozda Uniles je izoblikoval stališče, da so združene organizacije in sozd kot celoto zanimivi tisti projekti, katerih realizacija bo združenim organizacijam zagotavljala surovine, polizdelke ali izdelke oziroma repromateriale, ki so za našo proizvodnjo potrebni, ali pa razširjala tržišče za izdelke združenih organizacij. Zato bo dana absolutna prednost projektom, katere so ali bodo predložile združene organizacije in kateri izpolnjujejo sprejete kriterije.

Odbor za načrtovanje in razvoj je obravnaval 2 projekta na področju SR Bosne in Hercegovine. En projekt je bil že obravnavan dne 12. 11. 1981. DO Javor Pivka bo v rekonstrukcijo in modernizacijo proizvodnje furnirja v ŠIK Javorak Nikšić v SR Črni gori vložila 20 milijonov din. Obravnaval pa je tudi en projekt na področju SR Makedonije, 1 projekt v SAP Kosovu ter 1 projekt v Črni gori.

Poleg omenjenih projektov, ki so jih predložile naše združene organizacije, pa je odbor proučil tudi druge projekte, ki jih je ponudilo združeno delo teh republik oziroma pokrajina Kosovo.

Združene organizacije — nosilke dogovarjanj s partnerji v gornjih projektih so že izoblikovale osnovna izhodišča in ustvarile pogoje, potrebne za pripravo samoupravnih sporazumov o sovlaganju.

V nadaljevanju podajamo predvideve, oziroma že obravnavane projekte po nosilkah. Liko Vrhnik pripravlja osnove za sovlaganje v proizvodnjo decimiranega lesa in kasneje finalnih izdelkov v delovni organizaciji MPD »Sr-bac« v Banjaluki. Z vloženimi 75 milijoni dinarjev bi si le-ta zagotovila oskrbo z decimiranimi elementi in kasneje s finalnimi proizvodi, ki bodo dopolnjevali ponudbo Liko Vrhnika; Liko — Vrhnika, Novoles — Novo mesto in Lesnina — Ljubljana skupaj načrtujejo vlaganje v tovarno primarne predelave in decimirnico, kasneje pa s prenosom znanja v proizvodnjo finalnih izdelkov. Tako bi delovna organizacija ŠIK Oštrej iz Bosanskega Petrovca zagotovila oskrbo naših DO z decimirani-

mi elementi ter polfinalnimi izdelki, združene organizacije pa vložile skupno 100 milijonov din in s svojimi strokovnjaki usposobile proizvodnjo.

DO Marles skupno s tovarno v Dečanah na Kosovu načrtuje izgradnjo tovarne montažnih hiš. Na ta način bi s prenosom znanja, potrebnega za prenos tehnologije proizvodnje in s sovlaganjem DO Marles razširila tržišče montažnih hiš tako v SAP Kosovo kot področjih, ki so v dosegu lokacije bodoče proizvodnje. Lesnina Ljubljana — tozd Gramex načrtuje skupno s PIK »Opal-it« v Kočanih, SR Makedonija izgradnjo tovarne plinobetonskih elementov (siporex) ter v ta namen sovlaga 121 milijonov din.

Seveda se bodo omenjenim projektom verjetno v prihodnosti pridružili še novi, če bodo združene organizacije za to ugotovile skupen interes ter na ta način prispevale k razvoju manj razvitih republik in SAP Kosovo. Vsekakor v sozdu UNILES ocenjujemo, da je tako sodelovanje OZD veliko ustrežnejša oblika pomoči manj razvitim kot pa financiranje preko fonda federacije.

Jože Koprivec

## Brez roke na očesu



V tovarni so navidez delovni odnosi kar v redu. Zato, ker pač moramo biti skupaj.

Že večkrat smo opazili, da se nekateri delavci, ki so šli v pokoj, pa naj bodo ti neposredni proizvajalci ali pa vodilni, po upokojitvi čez prag delovne organizacije ne vračajo. Za izgovore si izmišljajo slabo vreme, kako obolenje in podobno, na pravi vzrok pa morda niti ne pomislimo.

Morda so nekateri delavci res preveč zamerljivi in tedaj, ko jim v tovarno ni več treba iti, to pokažejo tudi navzven. Drugi, verjetnejši vzrok, pa je prejšnje nezadovoljstvo na delovnem mestu. Pa ne zaradi dela, temveč osebnih odnosov.

Kaj koristijo svežnji porisanega papirja o izboljšanju tega in tega, ko se v praksi drugače vedemo. Temu je gotovo vzrok naša nizka moralna in kulturna raven.



Velik, do vrha s hlodi naložen tovornjak pred tovarno, je za mimoidočega opazovalca velika pošiljka, za tolikšen kolektiv, kot je Stolov, pa zelo majhna dobava.

Kdo bi lahko preštel vse tovornjake, polne hlodov, ki v enem letu zapeljejo na dvorišče matične tovarne.

# Delavci, upokojeni v letu 1981

Ob izteku leta je pred nami obračun prizadevanj, ki smo jih vložili v uspešnost poslovanja kolektiva. V tem času pomislimo na svetle pa tudi na nezaželene trenutke, ki smo jih prehodili med letom. V kolektivu še posebno pomislimo na svoje dobre delovne tovariše, s katerimi smo delali, zdaj pa jih ni več v naši delovni skupini, ker so se upokojili.

Letos je kar 34 delavcev, ki so iz naše delovne skupnosti odšli v zasluženi pokoj. Delavci, ki so se upokojili, so v veliki večini delali pri nas preko 20 let. Veliko jih je med njimi, ki so vsa leta, potrebna za upokožitev, prislужili z delom v Stolu. Tem delavcem bo prav gotovo ostalo v spominu, kako so se kot mladi delavci vključili v prizadevanja za izpolnitev letnih planov prve petletke. Letne načrte proizvodnje ni bilo lahko doseči. Potrebno je bilo delo v obliki tekmovanja delovnih skupin, ki so tekmovalle skozi vse leto, kar je pomenilo tudi delo preko 48-urnega tedenskega delovnega časa.

Po uspešno prehojeni poti pridobitve potrebnih proizvodnih zmogljivosti smo že v letu 1950 imeli samoupravna telesa. Tedaj smo že o pomembnih stvareh gospodarjenja

odločali v kolektivu sami. Delovni kolektiv, iz katerega je tudi večina letošnjih upokojenecv, je bil zopet pred pomembno odgovornostjo. Tovarna je lahko rastle le, če so se delavci zavestno, predvsem z odgovedjo višjih plač, odločili, da denarna sredstva vlagajo v razvoj podjetja. Tudi to preizkušnjo so delavci dobro opravili. Pot, ki so jo prehodili delavci, ki v teh letih odhajajo v pokoj, je bila polna trdih, uspešnih preizkušenj. Ni jim žal za trud, ki so ga vlagali v kolektiv, saj so prepričani, da bodo sedaj tudi mlajši člani kolektiva prizadevno hodili po njihovih stopinjah.

V letu 1981 so se upokojili:

— iz PE žage: Ljudmila KEPIC, Franc KOŽELJ, Rozka OPARA, Andrej SAJEVIC in Franc ZORMAN.

— iz PE tapetniške: Boris BAVČAR, Marija DOBOVŠEK, Ana LIČER, Pepca RAČIČEVIČ in Marija SITAR

— iz PE furnirna: Silva PETKOVŠEK

— iz PE stolarna: Filip BALOH, Pepca JURŠIČ, Franc LUŽOVEC, Ema PODBEVŠEK, Marija SUHADOLC in Marija TOMSIČ.

— iz PE mizarna: Cilka KOŽELJ, Angela RODE in Franciška ULČAR

— iz PE Motnik: Terezija GOLOBIČ

— iz skladišč: Mavricij PETERC, Jože ŠLEBIR, Jože TUŠEK in Danica ŠKRJANC.

— iz tozda Ploskovno pohištvo: Marija HRIBAR

— iz tozda Sloga Moste: Ludvik BOŠTIC in Franc PREZELJ

— iz tozda Tehnične storitve: Janko JUHANT in Franc TOMAN

iz tozda Prodaja: Regina SVE-TELJ in Mladimir VEŠKOVAC

— iz skupnih služb: Sonja VIDMAR in Bogdan ZUPAN.

Mavricij Kotnik



*Pred novim letom vzamemo sekirico in smuknemo v gozd. Poiščemo si najlepšo smrečico in »udri« po njej.*

*Naš kolektiv sestavlja kakih tisoč družin. Torej ob novem letu tisoč smrečic. Kaj ne bi kot lesni delavci postali malo drugačni. Les je vendar naša surovina, naš zaslužek. Mladim drevesom bi raje privoščili daljše življenje. Ne pa le postavitev v stojalo za teden ali štirinajst dni!*

\* \* \*

Tudi letos bo tako kot lani. »Srečno novo leto, veliko zdravja in vse najboljše!«

Ali bodo te besede le govorjenje zaradi govorjenja ali bomo na njihov pomen tudi pomislili?

\* \* \*

*»Za to stvar mi zares gre, vendar le na videz. V resnici sem z mislimi daleč stran.«*

\* \* \*

*Zgleda sami ne damo, ga pa radi omenjamo in se razburjamo, če naši sodelavci niso taki.*



S srečanja z letošnjimi Stolovimi upokojenci v novi jedilnici 11. decembra. Povabljenim in vsem je spregovoril predsednik delavskega sveta Franc Štebe, v imenu upokojenecv pa Franc Lužovec.

# Sklepi delavskega sveta z dne 23. 11. 1981

Delavski svet delovne organizacije je na svoji redni seji dne 23. 11. 1981 razpravljaj, obravnaval in sprejel naslednje:

1. Potrdil je zapisnik in sklepe zadnje seje s pripombo oz. dopolnitvijo 7. sklepa, ki se pravilno glasi: Delavski svet DO daje soglasje za vložitev zahteve za uvoz sistema IBM S 68, ker postopek za uvoz opreme traja eno leto.

2. Člani delavskega sveta delovne organizacije so soglasno sprejeli poročilo o poslovanju za DO »STOL« za čas od 1. 1. 1981 do 30. 9. 1981.

3. Delavski svet je sprejel Pravilnik o inventurah s pripombo, da se med letom dopolni.

4. Pravilnik o knjigovodstvu je delavski svet sprejel s pripombo, da se naredi čistopis, ki naj ga Poslovni odbor pregleda.

5. Delavski svet delovne organizacije je dal soglasje o pristopu k Samoupravnem sporazumu o izvajanju zunanje-trgovinske dejavnosti preko skupnega predstavništva LESNINA-UNILES, BREXELLES-Belgija za dobo enega leta. Za podpis citiranega sporazuma je DS DO pooblastil glavnega direktorja tov. Vinka Gobca.

6. Člani delavskega sveta so Predlog delovnega koledarja za 1982. leto sprejeli s pripombo, da je 4. december delovna sobota, 31. december pa dela prost dan.

7. a) Sprejel je predloge za odprtje novih DM v TOZD-2, TOZD-3 in TOZD-9.

b) Pri normativu za rezultate kooperantskih poslov in preprodaje izdelkov in blaga v TOZD-9 je DS DO sprejel predlagane spremembe s pripombo, da je potrebno točno voditi stroške, ki bodo pri tem nastali in naj se ponovno pregleda, če je res tako število sodelavcev zajetih pri kooperantskih poslih.

8. 1. Delavski svet delovne organizacije razpisuje referendum o pristopu delovne organizacije TRIBUNA v SOZD Uniles.

Referendum se opravi po temeljnih organizacijah združenega dela in v skupnih službah, in naj bo v torek, dne 22. 12. 1981.

2. Za izvedbo referenduma imenuje delavski svet komisijo za izvedbo referenduma v sestavi:

1. Alojz ŠTROS — predsednik
2. Riko TOMŠIČ — član
3. Anica JEŽ — član

3. Komisija za izvedbo referenduma mora pripraviti vsa tehnična opravila, ki so potrebna za izvedbo referenduma imenovati mora volilne odbore in določiti volišča, nadzorovati delo volilnih odborov, ugotoviti rezultate in jih razglasiti ter poročati delavskemu svetu DO o izidu referenduma.

4. Komisija za pripravo glasovalnega imenika v sestavi:

1. Mavricij KOTNIK — predsednik
2. Marta OREŠNIK — član
3. Drago HOMŠAK — član

mora pripraviti imenik do 15. decembra in ga objaviti.

Helena Križanc

## KADROVSKE SPREMEMBE ZA NOVEMBER 1981

Delovno razmerje so sknili:

### V TOZDU SEDEŽNO POHIŠTVO

1. Marjan KAVAŠ, NK delavec, PE-4
2. Fajik ŠLJIVAR, NK delavec, PE-4
3. Slavica JOVANOVIĆ, NK delavka, PE-7
4. Pavel URAVNKAR, NK delavec, skl. 10
5. Franc PEVC, NK delavec, PE-8
6. Aleš ARBI, NK delavec, PE-8
7. Alojz MLINAR, lesni tehnik, PE-8
8. Janja PESTOTNIK, NK delavka, PE-4

### V TOZD PLOSKOVNO POHIŠTVO

1. Anica PRELESNIK, KV kuharica
2. Bojan ADAMIĆ, NK delavec
3. Gabrijele KOVAČ, NK delavka
4. Anton HRIBAR, NK delavec
5. Marta RAJGELJ, NK delavka
6. Marjan ALEŠ, NK delavec

### V TOZDU KOVINSKO IN OBLAZINJENO POHIŠTVO

1. Drago ŠUM, NK delavec, PE-3
2. Haseba SKENDEROVIĆ, NK delavka, PE-5

### V TOZDU PLOSKOVNO IN KOSOVNO POHIŠTVO

1. Alija KONJEVIĆ, NK delavka

Delovno razmerje so prenehali:

### V TOZDU SEDEŽNO POHIŠTVO

1. Jože RAVNIKAR, KV mizar, PE-8
2. Maksima ORAZEM, NK delavka, PE-8
3. Janja PESTOTNIK, NK delavka, PE-4
4. Jože BENDA, PK lesni delavec, PE-8

### V TOZDU PLOSKOVNO POHIŠTVO

1. Anton PLAHUTA, NK delavec
2. Smiljan POŠČIĆ, KV avtomehanik

### V TOZDU KOVINSKO IN OBLAZINJENO POHIŠTVO

1. Nada ŠTILEC, NK delavka, PE-5
2. Pepca RAČIČEVIĆ, NK delavka, PE-5, invalidsko upokojena

### V TOZDU TEHNIČNE STORITVE

1. Vinko MRGOLE, PK traktorist

### V TOZDU PRODAJA

1. Pavle ZERDEVSKI, ekonomski tehnik, Interier Skopje

### V TOZDU DELAVSKA RESTAVRACIJA

1. Mihael HANČIĆ, PK kuhar

### V skupnih službah

1. Bogdan ZUPAN, strok. usl., invalidsko upokojen
2. Miroslav BERLEC, ekonomski tehnik.

Kadrovski oddelek

\*\*\*

To niso le črke na papirju, temveč precej več: opisi naših ljudi, njihovih dobrih in slabih navad.

## Iz Interiera Ljubljana predvsem delovne želje

Ob zaključku leta običajno ocenjujemo njegovo uspešnost. Kljub težki ekonomski situaciji smo delali dobro. Zaradi povečanega izvoza smo imeli sicer manj prodaje tudi v našem Interieru.

Če smo se dotaknili poslovanja, je prav, da opišemo nekaj problemov, čeprav je ta novoletna številka slavnostna.

Že v preteklosti smo ugotavljali, da kupci so, le blaga ni dovolj. To je v zadnjem obdobju še huje. Prodali bi lahko več in naše stranke večkrat nočejo razumeti, da moramo zaradi nas in celotne družbe čimveč izvoziti. O teh težavah in problemih več prihodnjič.

Ker nimamo novoletnih daril, razen tega, da je naša pripravljenost in tudi možnost prodaje dosti večja od dosežene v letu 1981, pa imamo nekaj želja.

Če bo imel dedek Mraz kaj denarja, bi bilo prav, da nam pomaga pri obnovitvi prodajalne. Ne da ni dobra za nas, zaradi kupcev mora biti pobeljena in urejena.

Pozimi nas tudi zebe. Gretje ni dobro in prav bi bilo, da se uredi.

Naša tretja želja se nanaša na večjo dobavo osnovnih in organizacijskih

sredstev, kar nam bi omogočilo večje doseganje plana.

Kljub težavam, ki jih imamo pri delu, smo veseli, da smo delavci Stola. Imamo občutek, da je naša tovarna stabilna in da smo vsi skupaj sposobni premagati vse težave, ki nas čakajo. Mi bomo s svojim prispevkom, to je z večjo prodajo (če bo »roba«), dali svoj prispevek k premagovanju gospodarskih težav.

Za kulturno in športno razvedrilo moramo skrbeti sami. V septembru smo organizirali izlet na Triglav. Drugih večjih akcij pa nismo izvedli.

Manjka nam možnost obiska gledaliških in raznih drugih kulturnih prireditelj, ki jih v drugih podjetjih organizira sindikat. Pa tudi karte so cenejše. Ni nam do tega, da bi za kulturo zahajali v gostinske lokale, naš kolektiv bi si raje skupaj ogledal kakšno kulturno prireditev.

Ob novem letu želimo naši tovarni dobre ekonomske rezultate v letu 1982, s tem pa tudi delavcem Stola in nam dobre osebne dohodke.

Vsem želimo tudi veliko osebnih uspehov in zadovoljstva!

Sonja Zorn

# Kratka predstavitev DO »Tribuna« iz Ljubljane

Ker je bil v naši DO pred nekaj dnevi izveden referendum o združitvi DO Tribuna v SOZD Uniles, na kratko predstavljamo DO Tribuna Ljubljana.

Tovarna otroških vozičkov in kovinske opreme DO Tribuna deluje od 1926. leta na isti lokaciji. V začetku je v glavnem sestavljala dvokolesa in otroške vozičke. Po vojni se je proizvodnja dvokoles osamosvojila in preselila drugam. Proizvodnja otroških vozičkov in kovinske opreme pa je ostala v sklopu Tribune in se prilagodila boljшему načinu dela. Ni šlo več samo za sestavljanje artiklov kot pred vojno, marveč je proizvodnja stekla celotno. Tako v DO poteka kovinska obdelava materiala, brušenje, galvaniziranje, barvanje, tapetništvo in montaža.

Prodaja otroških vozičkov in druge otroške opreme se izvaja na celotnem področju Jugoslavije, medtem ko kovinsko opremo izdelujejo v manjšem obsegu (le po naročilih, gre za manjše serije) in za znanega kupca. V delovni organizaciji je zaposlenih 130 delavcev. Bruto realizacija je 75.000.0000 din, od tega so s 75 odst. otroški vozički, drugo pa je kovinska oprema z galvanskimi storitvami.

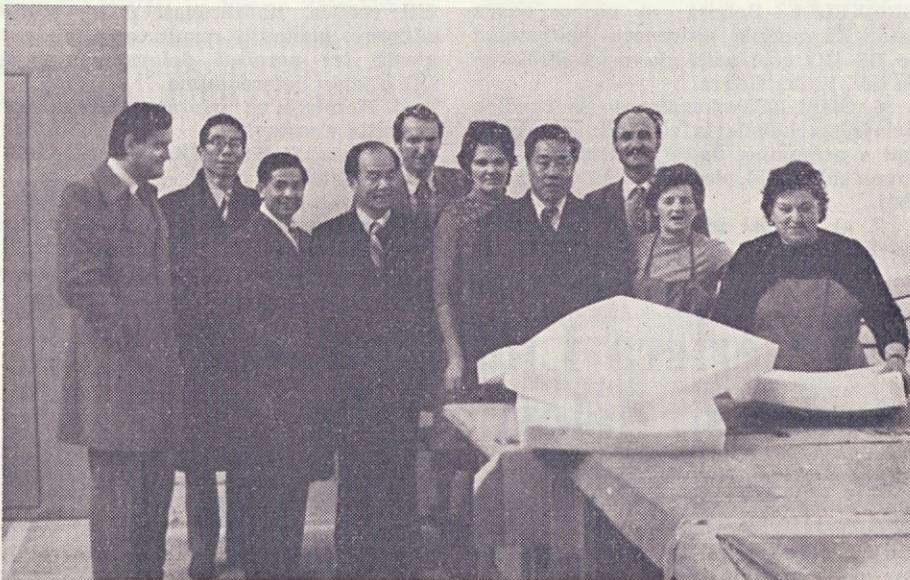
V zadnjem času si je kolektiv močno prizadeval za izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev in pri tem tudi uspel.

V srednjeročnem planu je DO Tribuna načrtno jasno pot in smer svojega razvoja. Pri tem se je odločila za večji razvoj galvanizacije za svoje potrebe in potrebe članic SOZD Uniles, na drugi strani pa za razvoj otroških vozičkov. Pri tem je potrebno reči, da z vstopom Tribune v Uniles postane galvanizacija samostojna enota zaradi boljšega načina poslovanja s članicami sozda. V ta namen se le-te dogovarjajo za skupna vlaganja v izgradnjo nove galvanizacije v okviru DO Tribune.

Zvone Škrinjarč



Novembra je Stol obiskala kitajska delegacija, v kateri je bil tudi minister za lahko industrijo Wang Zhong. Z zanimanjem so si ogledali tehnološke procese nekaterih naših obratov. Posebej jih je zanimala proizvodnja artiklov REX. Tovrstna industrija je na Kitajskem še v povojih, zato je bila že naša klasična obdelava na strojih zanje zelo zanimiva. Slika je iz obrata furnirne, kjer jim Boris Švajger razlaga širinsko spajanje furnirja.



Kitajci so si nazadnje ogledali še naš najnovejši obrat — tapetniško. Tam je bila narejena tudi skupinska slika z delavkami.

Franc Stele

## NAŠ KRAJ DUPLICA

Vasica Duplica krajevna skupnost je velika, a vseeno se dobro poznamo, skoraj tako kot očeta in mamu.

So hiše in bloki in stolpič visoki, pa tovarna ogromna, a plača je skromna. Se cesta tod vije, železnice tir, a Bistrica skriva nam lovski revir.

Poglej naš mini park, v njem klopce, spomenik, okoli pa asfalt, postoj, poglej, naš mik.

Od Duplice do Mengša je ravno polje ozri se prot' Kamnik, na prelepe gore.

Oh, ta odpadna jama nam dela skrbi, bolj dolji na polju nov »Alko« stoji.

Je vila v zelenju, cvetju, lepo se zanjo skrbi, je zraven igrišče, da šport se krepji.

Če stopiš v trgovino, kave ne dobiš, raje pojdi v naš kino, do solz se nasmejiš.

Še ulice smo dobili, se h Kamniku priključili, a starejšem rodu Duplica v mislih ostala bo vasica.

Gostilne dve imamo, a šolo eno samo, pa dosti mladine, te naše mladine!

Za konec še to pogledj, da Stol pomagal je ljudem, da se Duplica je razvila, saj je včasih majhna bila.

\* \* \*

»Pa ne boš rekla, da me ne maraš, saj si me vse leto gledala naravnost v oči!

Pepca Juršič

# Težave v proizvodnji v Slogi v Mostah

Proizvodno delo spoznaš, ker si neposredno vezan v delovni proces. S tem naletiš tudi na težave, ki nastajajo z delom, pa najsi bo to z delavci, z materiali ali stroji. Nihče, ki ne spremlja proizvodnje, si sploh ne more predstavljati, kako težko je danes delati neposredno z ljudmi, posebno v času stabilizacije, ko je osebni dohodek zelo nizek, zahtevamo pa, da se delo hitro in kvalitativno opravi.

V naši temeljni organizaciji smo vsi vodstveni delavci tesno povezani s proizvodnim procesom. Morda si bo kdo mislil — lahko njim, ki jih je malo in imajo večji pregled nad deli. Kdor tako misli, se hudo moti. Tudi pri nas se vsa dela v proizvodnji začenejo pri grobem rezu in končajo pri embaliranju. Razlika je v tem, da naše delo ni serijsko, temveč je individualno, z zelo različnimi deli. Pri našem delu se operacije tako hitro menjajo, da moraš kot vodja biti vedno prisoten na vsakem mestu. Posebne težave so s strukturo zaposlenih delavcev. Pomanjkanje KV mizarjev in zaposlovanje večjega števila NK delavcev se zelo odraža pri kvaliteti izdelave, predvsem pri neserijskih izdelkih. Ko zaposlujemo NK delavce, ne bi smeli gledati, da bo zaposlen kot pomočnik pri raznih delih, temveč nam sama struktura dela nalaga, da ga moramo naučiti tudi samostojnih del. To pa je zelo dolg proces in pri tem se zgodi, da časovno zaostajamo že pri tako kratkih rokih izdelave.

Naslednja težava pri organizaciji proizvodnje in pri doseganju planov pri našem načinu izdelave je pretežno režijsko delo. Pri tem je vse odvisno od

posameznih delavcev. Nekdo si bo prizadeval in se trudil pri delu, tudi če nima norme, drugi pa bo to izkoriščal s prekinitvami in nedisciplino. Pri tem pa razen mesečnih ocen uspešnosti dela, ki so največkrat kamen spotike prav tistih, ki jih zaradi dela oz. nedela slabo oceniš, ne moreš napraviti česa konkretnega.

Kljub idealnim pogojem za delo, posebno prostorskim, imamo še vedno ozka grla pri nekaterih fazah. V oddelku površinske obdelave bi obvezno potrebovali sušilnik. Tako sušenje kot je sedaj, je prepočasno, zato imamo pri tem probleme pri brušenju lakov. Drugo pa je koncentracija hlapov, kjer odsesovalne naprave ne odsesavajo dovolj učinkovito. Zato bi bila potrebna sušilna komora za enega ali več voz. Z različnimi debelinami iveric imamo probleme pri brušenju na brusilnem stroju »ERNST«. Če so polizdelki luženi, se zgodi, da kljub nastavljeni točni dimenziji stroj enega prebrusi, drugega pa sploh ne obrusi. Isti problem zaradi različne debeline nastaja tudi pri valjenem nanosu lužila.

Veliko težav nastaja v proizvodnji. Vendar vemo, da jih je naenkrat težko odpraviti. Stremimo za čim večji izvoz, ki pa zahteva zelo visoko kvaliteto izdelkov. To pa bomo dosegli le z dobrimi materiali. Ti pa so največkrat domače izdelave in slabše kvalitete. Dokler ne bodo tudi domači proizvajalci spoznali, da je od njihovih polizdelkov odvisen tudi končni izdelek v finalni proizvodnji, bodo ostajale težave, ki jih mi ne moremo odpraviti.

Vinko Jagodic

Zmenili smo se, da bomo vsaj za zadnjo številko v letu pripravili naročene sestavke.

Če od naročenih sestavkov odpade eden ali dva, je številka še vedno v okviru, ki si ga je postavil uredniški odbor. Če pa teh sestavkov odpade cela vrsta, kot je primer ob letošnji decembrski številki, pa se moramo vprašati, koliko nam za to gre?

\*\*\*

Med prazniki se ne bomo več videli. Pred prazniki, ko bodo ulice že tudi precej prazne, pa se bomo prav gotovo srečali v kaki samopostrežni trgovini.

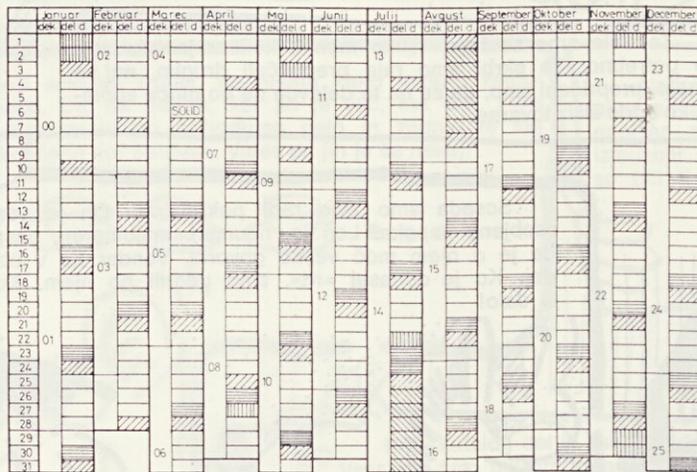
\*\*\*

Stari k starim še kdaj pridejo, mladi k starim bolj poredkoma, mladi k mladim pa ne več!

\*\*\*

Ob novem letu najožjim sodelavcem vendar čestitam. Ne glede, ali sem se z njimi vse leto kregal ali dobro razumel.

## DELOVNI KOLEDAR 1982



RT: 23.9.1981  
PO: 23.9.1981  
DS DO: 23.11.1981

### DELOVNI ČAS:

I: zm 06-14  
II: zm 14-22  
III: zm 22-06

### ODMORI:

I: 9:00-9:30  
II: 9:40-10:10  
III: 10:20-10:50  
18:30-19:00

### LEGENDA:

- Nedelja
- Državni praz
- Proste sobote
- kolektivni dop

SKUPNO ŠT DNI	31	28	31	30	31	30	31	31	30	31	30	31	365
Obratovni dnevi	21	22	24	22	21	23	16	17	23	22	20	23	254
— ure	168	176	192	176	168	184	128	136	184	176	160	184	2032
Kolek dop dni								6					12
Prazniki	2		1	2		1					3		9
Plačni dnevi	23	22	24(23)	23	23	23	23	23	23	22	23	23	275 (274)
— ure	184	176	192(184)	184	184	184	184	184	184	176	184	184	2200 (2192)
Dni sob za solid sklad			1										1
Proste sobote	3	2	3	3	3	3	4	3	3	4	3	4	38
Nedelje	5	4	4	4	5	4	4	5	4	5	4	4	52

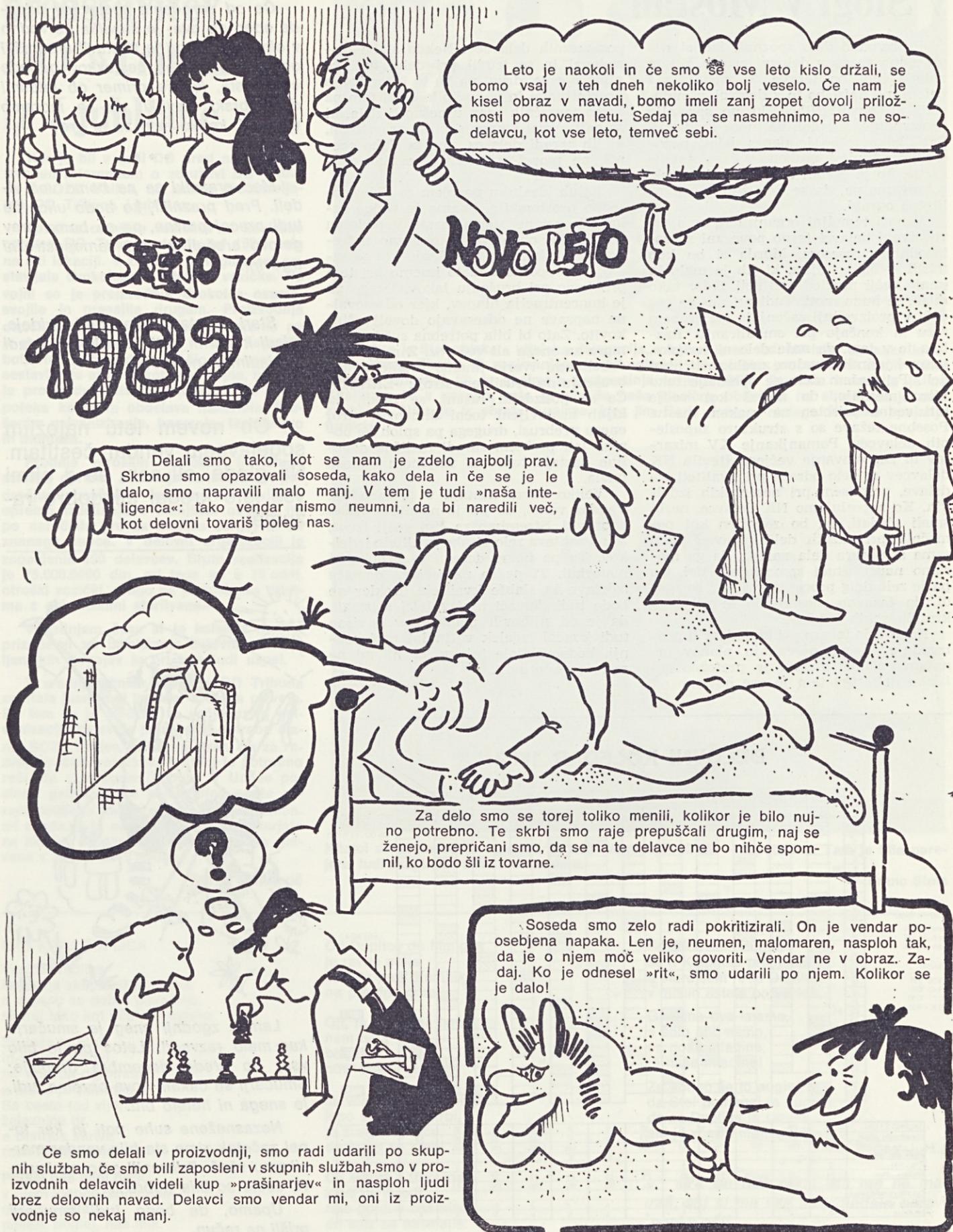


Lanski zgodnji sneg je smučarje kar malo razvadil. Letos pa je bilo vsaj do srede decembra drugače: Smučarji so čakali, nova oprema tudi, le snega ni hotelo biti.

Nezasnežene suhe poti in kar topel začetek zime sta bila vendar marsikomu všeč. Prihranili smo na kurjavi, ceste so bile dobre...

Upamo, da bodo tudi smučarji prišli na račun.

# NAŠE LETO 1981 V ŠALI (KOT JE BILO ZARES)



Leto je naokoli in če smo še vse leto kislo držali, se bomo vsaj v teh dneh nekoliko bolj veselo. Če nam je kisel obraz v navadi, bomo imeli zanj zopet dovolj priložnosti po novem letu. Sedaj pa se nasmehujemo, pa ne so-delavcu, kot vse leto, temveč sebi.

# 1982

Delali smo tako, kot se nam je zdelo najbolj prav. Skrbno smo opazovali soseda, kako dela in če se je le dalo, smo napravili malo manj. V tem je tudi »naša inteligenca«: tako vendar nismo neumni, da bi naredili več, kot delovni tovariš poleg nas.

Za delo smo se torej toliko menili, kolikor je bilo nujno potrebno. Te skrbi smo raje prepuščali drugim, naj se ženejo, prepričani smo, da se na te delavce ne bo nihče spomnil, ko bodo šli iz tovarne.

Soseda smo zelo radi pokritizirali. On je vendar posebena napaka. Len je, neumen, malomaren, nasploh tak, da je o njem moč veliko govoriti. Vendar ne v obraz. Zada- j. Ko je odnesel »rit«, smo udarili po njem. Kolikor se je dalo!

Če smo delali v proizvodnji, smo radi udarili po skupnih službah, če smo bili zaposleni v skupnih službah, smo v proizvodnih delavcih videli kup »prašinarjev« in nasploh ljudi brez delovnih navad. Delavci smo vendar mi, oni iz proizvodnje so nekaj manj.

Vseskozi smo se tudi zavedali svojih strokovnih in samoupravnih sposobnosti. Vse smo znali narediti in naše pripombe so se nam zdele najbolj tehtne. Seveda smo jih gledali skozi lastne interese in za svojo čast.



V tovarni smo čutili neko zavetje, neko zagotovilo, da bo osebni dohodek vedno pripravljen in s tem omogočeno vsaj za silo dobro življenje. Skrbno smo tudi pazili, da nismo pri kaki drugi dobrini padli skozi. Pri regresu, pri otroškem dodatku, pri kaki nagradi.

OD

REGRESI

OTROŠKI DOD.

NAGRADE



Precej bolj resni pa smo bili ob prejemu osebnih dohodkov. Tedaj smo se zadržali v kuvertu in običajno se nam je zdelo, da je pretanka. Pomislili nismo, koliko smo za ta denar delali, koliko je v resnici zaslužen. Nobena informacija nas ni toliko zanimala kot podatek o našem osebnem dohodku.



Z delovnimi tovariši smo bili na videz zelo prijazni. Podržali smo njihove ugotovitve in z njimi med odmori, pa tudi med delom na široko razpravljali o tovarniških problemih, ki so zelo enostavni, vendar jih prisotni »cepci« ne znajo rešiti.



Posebno smo se trudili, da nismo kako minuto zamudili na malice. Da, na malice, ker jih je več, kot ena. Prva se začne kar kmalu po prihodu na delo in zadnja ni kaj dosti prej končana kot ob dveh. Vmes pa jih je še nekaj!



Nadrejeni so imeli še posebne ugotovitve. Red in disciplino so terjali od »neposrednih proizvajalcev«, zanje je tudi napisan zakon o združenem delu, sami pa so se le radi izmuznili skozi. Ne vsi, nekateri pa. Na delovnem mestu pa so bili ti pravi govorniki: »Delati je treba, delati!«



Novi katalog del je vse leto dvigal ogromne oblake prahu. Vseskozi smo bili prepričani, da je prav sosed previsoko ocenjen. Prekladanje plohov je vendar lahko delo. Najtežje je delo kvalificiranega mizarja. Težak pa je bil vseskozi prepričan ravno nasprotno.

Veliko ur smo presedeli na samoupravnih sestankih. Teh je toliko vrst, da jih ne more nihče prešteti. Koliko je tudi sestankov izven delovne organizacije. Vsi so nujni. Oni zunanji še veliko bolj, ker so na višjem nivoju. Ti, notri bodo že počakali!

Za delovni red smo se navduševali le tedaj, ko smo o tem skupaj razpravljali. Tedaj smo morda celo pomislili, da se ga bomo sami odtlej tudi držali. Toda kaj, ko je ravno nasprotno bolj prijetno. Kaj pa se pozna, če je samo eden malo manj discipliniran!



Ja, za pravilno informiranost nam v glavnem ni dosti šlo. Pustili smo se prositi in nagovarjati in tega dela večkrat nismo opravili, čeprav bi ga z vsaj malo volje lahko. Pravočasna in dobra informiranost je zagotovo večkrat zatajila.

Zelo dobro pa je delovala zasebna ustna informiranost. V zelo kratkem času je obšla vesoljni Stol, pa še pet občin. Marsikaj, kar je bilo v začetku majhnega, je na koncu dobilo velike razsežnosti, tolikšne, da so se nekateri kar za glavo držali. Ali je to mogoče?



Še nekaj dni in Novo leto bo tu, vendar se še dobro spomnimo letovanja na morju. Šli smo v tovarniške »kapacitete«, nekateri bolj skrivnostni pa čisto drugam. Tisti, ki so ostali doma, so bili »pomorščakom« pošteno »fovš«.

Kot vsako leto so se tudi letos rojevale nove in nove ljubezni. Ženske so osvajale, moški so noreli, mirni očki in mamicice doma so se jezili in natresli besed, ki jih noben slovar ne premore. Vendar, kaj se hoče, bilo je tako. Posebno poleti!



Sklepi samoupravnih organov so se nam velikokrat zdeli premalo tehtni. Samo, da so oni na sestanku nekaj sklenili, niso pa pomislili, kaj iz tega bo. Potrebno bi bilo bolj daljnosežno gledati. Na to, da so bile velikokrat odločitve tudi naše, smo pozabili.

**+ 50%**



Delavci skupnih služb so končno delali v proizvodnji. Sami so tako sklenili, se skrbno pripravili in dali vse od sebe. Naj le »proizvajalec« vidi, da je njegova delovna norma majhna in jo je mogoče vsaj za 50 odst. preseči.

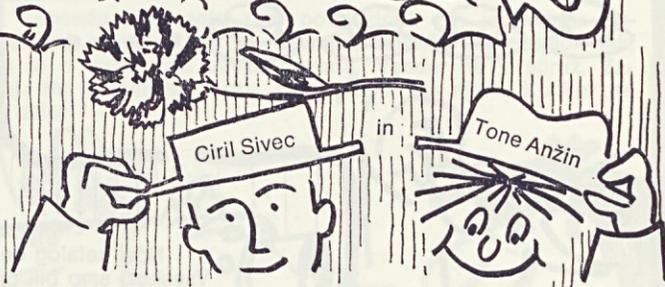


Ob Novem letu bomo pozabili na ves letošnji direndaj, na pretrde in premeške besede, na kup zadev, ki so bile letos prisotne in za katere ob prebiranju teh misli sklepamo, da jih nikoli več ne bo.

Novo leto pa je vendar trenutek, ko smo vsi dobri in delovni, ko znamo ponuditi roko in podariti lep pogled. Škoda, ker je ta dan samo enkrat v letu, drugi pa so taki, kot prejšnje misli. To se prav gotovo tudi v drugem letu ne bo spremenilo. Vsaj pri Stolovcih ne! (ali pa morda le...)

Zivljenje pa je teklo svojo pot, kot leto prej in kot bo prihodnje leto. Kar precej delavcev je pridno in mirno delalo, ni se menilo za ves prej opisani živžav. Opravljali so svojo dolžnost, v službi in doma in ostali neopaženi. Prav ti ljudje so v bistvu največ naredili. Ostali so nezanimivi za okolico, vendar le na prvi pogled. V resnici so napravili več kot vsi drugi. Vsak dan so preseglji normo, za strojem ali za pisalno mizo in prav nič se niso trkali po prsih.

**POSNEM  
MAJMO**



Izdaja v 2100 izvodih Industrija pohištva STOL Kamnik. Glasilo urejajo — glavni urednik CIRIL SIVEC, odgovorni urednik KONRAD VAVPOTIČ in člani uredniškega odbora: BORIS DEMŠAR, FRANC SIKOŠEK, IVANKA SINKOVEC, FRANC BAUMAN, ANDREJ PERČIČ, VINKO JAGODIČ, DANICA KOČAR in SONJA ZORN. Lektor: IVAN SIVEC. List izhaja vsak mesec in ga prejema delavci STOLA brezplačno. Natisnila TISKARNA LJUBLJANA v Ljubljani. Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu 421-1/72.

# Se bomo še rekreirali?

Športna rekreacija naj bi bila vključena v preventivni sistem delovne organizacije. Pravico do aktivnosti imajo vsi državljani, saj jim to zagotavlja ustava SFRJ. Zdravstvena služba in športna rekreacija v DO bi morala imeti glavno preventivno vlogo. V marsikaterem primeru bi se lahko člani DO zatekli k organizirani rekreaciji in s tem rešili težave, ne pa, da se zatekamo k tabletam in raznim poživilom.

Danes imamo na voljo razne oblike rekreacije, tako da lahko trdimo, da se za vsakega najde primerna oblika, da lahko zadovolji svoje potrebe po aktivnem počitku.

Nekateri v naši DO pa menijo, da je drugače in označujejo športno rekreacijo kot nepotrebno, češ da je to izživljanje posameznikov. Veliko zagnancev dela na tem področju amatersko in zato niti ne zahtevajo nadomestila za ure, ki jih prebijejo na vadbah, da bi drugim ugodili in zagotovili dobro rekreacijo. V naši sredini pa to delo ni spoštovano, še manj pa cenjeno.

Vprašali smo se že, zakaj imamo v naši sredini toliko alkoholikov? To vprašanje si zastavlja samo disciplinska komisija, socialna delavka in mogoče še kakšen posameznik. Ostali samoupravni organi in DPO o tem ne razpravljajo dosti. Nihče pa se ne vpraša, zakaj je do tega prišlo? Vsi, ki opravimo svojo delovno dolžnost v tovarni, smo v popoldanskem času prepuščeni svojim interesom. Nastaja vprašanje, kaj delati v prostem času? Gremo v gostilno in igramo biljard, karte ali podobne gostilniške igre, zraven pa kaj popijemo. Zimski čas, ko je zunaj mrz in je hitro noč, je kot nalašč za to. Posledice so nam znane.

Zakaj pa ne bi za spremembo odšli v telovadnico, v naravo ali kam drugam, kjer bi zadovoljili svoje potrebe po gibanju.

Res, da je oprema draga in si le težko privoščimo tak strošek. Če pa računamo, koliko denarja zmečemo za razne nepotrebne stvari, bomo kmalu ugotovili, da lahko kupimo tudi opremo. Ni potrebno, da je draga, vsak si naj kupi tako, da bo primerna njegovemu žepu in aktivnosti, ki jo obvlada.

V DO ima komisija za šport in rekreacijo tudi nekaj opreme, ki je na voljo vsem članom DO.

V nekaterih državah so uvedli tudi aktivne odmore med delom. Nekaj podobnih poizkusov smo naredili tudi v Sloveniji.

Pred letom dni je društvo organizatorjev športne rekreacije izvedlo poizkusno vadbo med odmorom v tovarni Iskra v Kranju. Za uvedbo aktivnih odmorov v DO pa so potrebni naslednji pogoji: visoka organiziranost proizvodnje in pripravljenost vseh samoupravnih struktur.

V tako organiziranih DO, kjer delavci delajo na trakovih in opravljajo vedno enake gibe in se zaradi teh pojavlja monotonija, so strokovnjaki ugotovili, da so ti odmori zelo koristni. Vsi,



ki so sodelovali v tem poizkusu, so pozitivno ocenili ta način sprostitve in izrazili željo, da bi čimprej uvedli te odmore. V naši DO ne moremo organizirati teh odmorov, ker je delo slabo organizirano in tudi disciplina ni na zadovoljivem nivoju.

Zato pa ima komisija za šport in rekreacijo nalogo zadovoljiti potrebe po rekreaciji v prostem času in jim nuditi čimveč možnosti za aktivno izpopolnjevanje prostega časa.

Naloge komisije so predvsem:

- vzbujati člane DO k aktivnosti,
- organizirati pogoje za vadbo,
- organizirati tekmovanje,
- informirati o športni rekreaciji,
- pridobiti nove kadre za vodenje rekreacije.

Vsa ta dela pa se opravljajo v prostem času in to delo opravljajo člani komisije zastonj. Nagrada, ki jo lahko dobi, je, da jih pošljemo na seminar, na katerem lahko izpopolnjujejo svoje znanje. Zaradi varčevanja žal zadnje čase tudi tega ne moremo zagotoviti.

V DO imamo tudi organizatorja rekreacije, ki pa nima ravno lahkega dela in je v veliko pomoč komisiji za šport in rekreacijo. Njegovo delo je slabo ocenjeno, ker ga vsi verjetno zelo površno poznamo. To je novo področje dela in še nima usklajenih norm. Zato mora organizator iskati lastne poti, ki so specifične za vsako DO. Poznati mora samoupravne akte, da lahko način prilagodi aktom DO. Delo, ki ga opravlja, je zelo samoiniciativno in zahteva od posameznika veliko iznajdljivost in prizadevnost, da lahko ugoti in zagotovi vsem željam.

Komisija za šport in rekreacijo dela pod okriljem sindikata, ki je na svojem zadnjem kongresu točno načrtal smernice razvoja športne rekreacije. Žal pa pri nas na tem področju še nismo dovolj storili, da bi res lahko zagotovili uspešno delo. Tudi ostali DPO ne dajejo prave podpore športni rekreaciji in tudi nekateri posamezniki imajo negativne poglede za to dejavnost.

Vsi se premalo zavedamo, da smo si v naši družbi z ustavo zagotovili pravico in dolžnost, da skrbimo vsi skupaj za boljšo delovno storilnost, obrambno sposobnost in tudi za zdravje posameznika. Torej smo si postavili težko nalogo, ki ji komisija za šport in rekreacijo in organizator športne rekreacije ne bosta kos, če ne bomo dobili podpore, tako od posameznikov kot tudi celotne družbe.

Jože Zupin

# Nogomet — da ali ne

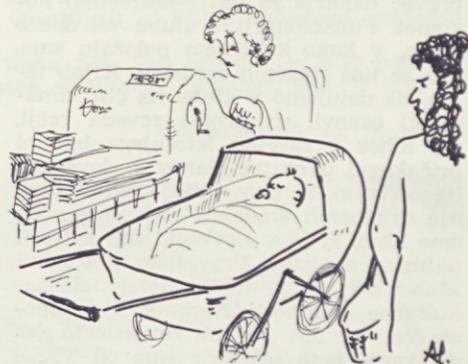
Letošnja nogometna sezona je končana. Nogometni klub Stol kot nosilec selekcijskega sistema na domžalsko-kamniškem področju je letos doživel največji uspeh tega športa v vsej bogati 60-letni zgodovini. Ne gre namreč pozabiti, da ima nogomet na tem koncu bogata tradicijo. Kamnik, Virtus, Svoboda, Domžale, Mengeš, Ihan in še nekateri klubi so iz svojih vrst vedno dajali dobre nogometaše in znane športnike, ki so svojo vrednost dokazali ne le na športnem, temveč tudi na drugih področjih našega družbenega in političnega življenja.

Tisti, ki redno spremljajo dogajanja na športnem področju, vedo, da že nekaj let v Sloveniji gojimo selekcijski sistem tekmovanj. To ne velja le za nogomet, temveč za vse športne panoge. Sistem tekmovanj se je po t.i. portoroških sklepih začel polagoma spreminjati. Nastal je sistem piramid. Na ta sistem je bilo mnogo očitkov in tudi hude krivi. Marsikomu ta sistem ni ustrezal. Tudi nogometaši smo sprejeli ta sistem s precejšnjim odporom. Toda kmalu smo spoznali njegove prednosti. Na kamniško-domžalskem področju smo zahtevano piramido kmalu izpeljali. Sedaj na ta način že nekaj let uspešno delujejo vse selekcije od pionirjev do članov. Prvi uspehi so že tu. Peta selekcija (člani) in četrta selekcija (16—18 let) tekmujeta v enotnih slovenskih nogometnih ligah. Ostale selekcije pa tekmujejo v kamniško-domžalskih ligah.

Pri športnem društvu Virtus delujejo trenutno štiri selekcije in ekipa veterarov.

1. julij 1981 je bil prelomnica v našem klubu. Potem ko se je članska ekipa uvrstila na drugo mesto v področni nogometni ligi, si je pridobila pra-

(Nadaljevanje na 14. strani)



V trgovini z živili je vsak dan precej novega. Nekateri proizvode kupci zama iščejo, drugi so se kar čez noč podražili. Zaradi tega je tudi komentarijev okoli »novosti« več kot dovolj. Prodajalci imajo težave, kupci se jeze, problemi so prihranjeni le najmlajšim.

vico nastopa v kvalifikacijah za enotno slovensko nogometno ligo. Veliki met se nam je posrečil. V dveh kvalifikacijskih tekmah smo uspeli premagati močno ekipo Kovinarja in Maribora. Toda kako naprej? Kar naenkrat se je pred nas nakopilo kup problemov, od finančnih do kadrovskih. Nekaj časa sploh nismo vedeli, kako naj vso stvar izpeljemo. Ker trener zaradi bolezni ni mogel več nadaljevati s treningi, smo bili primorani iskati novega. V klub smo uspeli pritegniti nekaj novih igralcev iz kamniško-domžalskega področja. Nekateri klubi te regije so nam pri tem precej pomagali, še več pa je bilo in so še takšni, ki se zapirajo v ozke okvire in ne pustijo svojih najboljših igralcev v t. i. peto selekcijo. Kljub temu, da so nas pestile vse mogoče težave, smo praktično brez strokovnih treningov (igralci so trenirali brez trenerja) pričeli jesenski del tekmovanja. Prvo tekmo v Trbovljah je na našo prošnjo vodil trener mladinskega moštva tovariš Knežević. Nekaj dni zatem nam je uspelo za treniranje pridobiti novega trenerja tovariša Popivoda. Po njegovem prihodu smo spoznali, da nam ne bo lahko. Predno se je v ekipi pojavila ustreznna kondicija in koncept igre, je preteklo precej sušnih kol. Toda obupali nismo. Z marljivim treningom in veliko volje se je stanje na lestvici do konca toliko popravilo, da z optimizmom pričakujemo spomladanski del prvenstva.

Naj ob tej priložnosti povem, da večina športnega občinstva podpira naša prizadevanja (to smo videli po velikem zanimanju gledalcev), veliko pa je tudi takih, ki nam mečejo polena pod nogo. Po tovarni in okolici so se pričele vsemogoče govorice o upravičenosti kluba, kakor tudi o delovanju društva samega. Vsem tistim, ki nam karkoli očitajo, naj povemo, da smo se vedno borili za napredek in množičnost nogometa na našem območju. Prerasli pa smo okvire rekreativnega športa (v te namene smo ŠD Virtus leta 1975 tudi ustanovili) in dosegli več, kakor smo načrtovali. Nekateri nam očitajo tudi to, da potrošimo preveč denarja za naš (»nesrečni«) nogomet. Funkcionarji v klubu vsi dobro vemo, v kako kritičnem položaju smo, kar se tiče finančnih sredstev. Kljub temu, da delujemo v klubu na čisti amaterski osnovi, so stroški seveda večji, saj nihče v začetku letošnjega leta ni pričakoval uvrstitve članov v slovensko ligo. Tistim, ki nam očitajo razmetavanje družbenih sredstev, naj povem, da smo klub, ki je v slovenski ligi potrošil najmanj sredstev. Prav tako smo edini klub v SNL, ki je dobil soglasje telesnokulturne skupnosti Kamnik s predpostavko, da nas oni ne financirajo (za delovanje pete selekcije smo od TTKS prejeli 49 tisoč din). V sklopu ŠD Virtus poleg nogometa delujejo še: šah, košarka, namizni tenis in balinanje. Priznamo pa, da smo na račun nogometa marsikateri ekipi v društvu odškrtali kakšen dinar. Toda verjemite, da to ni bilo zlonamerno, temveč nujno, da smo lahko sklenili sezono. Vprašanje je, če bomo spomladi lahko nastopali v SNL, kajti stroški so za naše razmere zares preveliki.

Precej sta nam v naših prizadevanjih pomagala tovarna Stol in krajevna skupnost Duplica. Poleti smo organizirali tudi veselico s srečelovom. Zato ne dovolimo, da posamezniki očitajo nepravilnosti. Zavedamo se namreč, da živimo v času stabilizacije gospodarstva in da so družbenoekonomski pogoji precej zaostreni. Vsak dinar je treba tehtno obrniti. V klubu smo mnenja, da z njim nismo razmetavali. Kljub temu, da vsi igralci v SNL dobijo povrnjene stroške za prevoz na treninge, v našem klubu iz klubske blagajne nismo potrošili niti dinarja. Kaj šele, da bi igralcem uredili prehrano po treningih. Večina igralcev se namreč na treninge vozi takoj po končani službi ali šoli. Še več. Tudi drese za treninge si perejo sami. Vsakdo, ki se je kdaj ukvarjal s športom, dobro ve, kako se temu streže. Iz klubske blagajne plačujemo tudi trenerje, sodnike, delegate, vzdrževanje objektov, športno opremo itd. To pa danes ni poceni, verjemite.

Prvenstva v ligah so za nami. Kljub velikim problemom s trenerskim in igalskim kadrom, umiku nekaterih ljudi in finančnemu stanju smo z rezultati v letošnjem letu več kot zadovoljni.

Poglejmo, kako so delovale posamezne sekcije v klubu.

Mlajše in starejše pionirje je uspešno treniral Darko Oražem. Kljub pomanjkanju časa in odrekanju igranja za člane je požrtvovalno in uspešno treniral mlajše in starejše pionirje. V klubu smo

Fantje imajo pod strokovnim vodstvom vse izgleda, da spomladi igrajo v razigravanju za prvaka Slovenije. To jim tudi vsaj želimo. Tehnično plat dela sta v tej ekipi uspešno izvajala tov. Kuret in tov. Juvan.

Mladinska ekipa (16—18 let) deluje v Kamniku, kjer jo zelo uspešno vodi nekdanji trener Virtusa tov. Knežević. Ta ekipa je letos igrala v finalu NZS, kjer je za Bežigradom nesrečno izgubila z ekipo Železničarja iz Maribora. V njenih vrstah igra kar pet igralcev, ki so igrali v reprezentanci Slovenije. Po jesenskem delu in izgubi nekaterih igralcev so trenutno šesti na lestvici mladinske slovenske nogometne lige.

Članska ekipa, ki nastopa pod imenom tovarne Stol je kljub slabim pogojem, ki sem jih že omenil, zasedla 13. mesto na lestvici enotne SNL. V klubu smo mnenja, da je to uspeh, saj so nam prerokovali, da v SNL nimamo kaj iskati. Poleg tekem v prvenstvu smo zelo uspešno igrali tudi v pokalnem tekmovanju NZS. V svoji skupini smo zasedli prvo mesto, pred ekipami Triglava iz Kranja, Jesenic in Domžal. Z uvrstitvijo v četrtfinale tega tekmovanja se nam spomladi ponuja še višja uvrstitve.

Pred nami je še veliko dela. Prva naloga kluba je, da uredimo finančno stanje. Kajti to je prvi pogoj, da se sploh začnemo pripravljati na tekmovanja v naslednji sezoni. Koliko bomo

## NE BI SE KREGALI

*Komisija za šport in rekreacijo je ugotovila na zadnji seji, da se uredniški odbor glasila ne drži dogovora glede redne mesečne športne strani. Pred nekaj meseci je bilo dogovorjeno, da naj bi bila v vsaki številki glasila športna stran, na kateri bi v zgoščeni obliki objavljali naše športne dogodke.*

*Za objavo športnih dogodkov ni problem, ker tudi spadajo med pomembne dejavnosti naših delavcev in tudi veliko članov delovne organizacije te stvari zelo zanimajo.*

*Problem pa je v nečem drugem. Člani komisije za šport in rekreacijo in drugi naši športniki naj vsak mesec pripravijo priljubljene prispevke — tako, kot so obljubili pred nekaj meseci.*

*Upamo, da bomo lahko že v prvi številki prihodnjega leta pričeli redno objavljati prispevke o naših številnih športnih in rekreacijskih dejavnostih.*

*Pa srečno ob novem letu!*

si prizadevali, da bi Darku pomagal še kdo, vendar nam ob obilici nekdanjih nogometašev ni uspelo za terensko delo pridobiti nikogar. Bilo je sicer nekaj poizkusov, vendar so se le-ti izjalovili. Pionirski sestav je najštevilnejši, zato je pridobitev še enega trenerja nujna. V sredini prvenstva smo uspeli dobiti za tehničnega vodjo tov. Horvata, tako da smo vsaj malo razbremenili trenerja. Uvrstitev starejših pionirjev je sicer nekoliko slabša, vendar moramo upoštevati dejstvo, da v ekipi nastopajo fantje, ki so še zelo mladi in bodo skupaj igrali še nekaj let.

Zelo dobro so jeseni igrali kadeti (14—16 let). Novi trener tov. Koretič je v igro fantov vnesel precej novega. Lahko mirno ugotovimo, da so bili treningi kadetov najboljše obiskovani. Temu primerni so tudi rezultati. Po jesenskem delu vodijo v kamniško-domžalski ligi.

uspeli, ni odvisno samo od tistih, ki delujemo v klubu, temveč tudi od drugih. Upamo, da nam bo uspelo zbrati dovolj sredstev. Naj se ob tej priložnosti zahvalimo vsem posameznikom, ki so kakorkoli prispevali, da je nogomet na našem koncu doživel takšen razcvet. Obenem pa vabimo tudi ostale, da nam kakorkoli pomagajo. Upamo, da se dosedanje delo v prihodnje ne bo razletelo v »milne mehurčke«. Zavedamo se namreč, da je takšen kolektiv, kot so nogometne selekcije, moč uspešno voditi le s skupnim prizadevanjem celotne družbe. V prihodnosti nas čaka precej dela.

V želji, da bi nas tudi v prihodnje podpirali v naših prizadevanjih in nas bodrili na tekmah, želimo vsem ljubiteljem športa obilo športnih užitkov v letu 1982!

Bojan Kukanja

# Pri vrhu Dhaulagirija

V prejšnji številki našega glasila smo bralcem obljubili, da jim bomo kaj več povedali o slovenski alpinistični odpravi v Nepal, na 8160 visoki Dhaulagiri. Veliko večino bralcev bo ta stvar zelo zanimala, ker vedo, da je bil v njej tudi nas delavec Cene Berčič.

Poznamo ga kot vestnega delavca v odpremni skladišču tozda 2 in navdušenega gornika, ki je vsako prosto uro in vsak dinar namenil vzponom v gore.

V gore hoditi je lepo. Na višje še toliko bolj. Vsi tisti, ki so že bili tam, to dobro vedo. Nam pa skušajo prelepe razglede, čisto, nedotaknjeno naravo, moder, prozoren zrak in na tisoče drugih lepot prikazati na slikah, diapozitivih, s filmi in besedo. Nam, navadnim ravnincem, ki se nismo mogli nikoli odločiti, da bi se vzpeli na kako malo višjo točko nad Veliko planino alj pa na Triglav.

V gore hoditi je lepo. Pozabiš na umazano dolino, na mrgolečo množico, na ropot in dim, na rohneče stroje za stenami in na cestah. V gorah človek nenadoma postane drugačen, pravičnejši, boljši in iskrenejši.

Nekatere gore se visoko vzpenjo v nebo. Kdor jih ni videl, ne bo vedel, kaj so. So drugi svet. Kot na drugem planetu. Mogočne, tudi nedotakljive. Kot bi skale ne hotele ljudi v svoje neдрje. Vsaj včasih se zazdi tako. — Kot ob vzponu naše odprave na osemtisočak v Nepal.

Morda samo mi tako mislimo. Oni, ki so bili gori, pa drugače. Kljub vrednosti, ki so jo morali dati. Tudi naš Cene je rekel drugače.



Ceneta Berčiča sem obiskal na ljubljanski kliniki, kjer je na zdravljenju. Ozeblina mu je segla na prste na rokah in skoraj po vseh prstih na nogah. Ostal je trpek spomin na prelepi Dhaulagiri. Vendar se Cene ne da. Še bo plezal. Pravi, da že po nekaj mesecih. Najprej zopet v Kamniške gore...

O slovenski odpravi na Dhaulagiri je že precej časa tekla beseda. Dokončno je bilo odločeno v začetku letošnjega maja. Komisija za odprave v tuja gorstva pri Planinski zve-



zi Slovenije, katere predsednik je Tone Škarja in mu je Mont Everest dobro poznan, je izbirala primerne alpiniste, da bi se odpravili v nepalska pogorja. V Nepal je romala prošnja, prišlo je dovoljenje in pri nas so se začele priprave. Za vrh je bilo potrebno vplačati 1500 dolarjev, takoj polovico te vsote.

Zbirali so denar. Planinsko društvo Kamnik je dalo dva in pol milijona.

Za tretji september je bil napovedan odhod. Pred tem je bilo potrebno še veliko stvari urediti. V Sloveniji in zunaj nje. Poskrbeti je bilo treba za vso opremo, pa za hrano. Skoraj vso hrano je prispevala Emona iz Ljubljane.

Vzpon je potrdila Planinska zveza Slovenije. Planinci so bili skrbno izbrani. Vsi so morali imeti veliko izkušenj. Tudi naš Cene jih je imel. Bil je že na Hindukušu in na drugih visokih točkah sveta.

Zbranih je bilo šest. Zelo malo za tako težko odpravo. Bili so tudi brez zdravnika, torej čimmanj, da bi lahko kar najhitreje in ceneje prišli na načrtovano mesto. Seveda pa je s tem dana veliko večja odgovornost in težavnost samim članom odprave. Vse je bilo odvisno od njih.

Cene je imel plačan dopust. Od dvajsetega avgusta do desetega novembra. V tozdu so mu šli glede tega zelo na roko.

Nekaj denarja je v Nepalju še ostalo od prejšnje odprave, osebna oprema je bila pripravljena. Šli so na pot. Z letalom iz Ljubljane v Zagreb, kjer so uredili še vse potrebno za pogovorne aparate walkie — talkie. Brez teh v gorah ne gre. Marsikaj je potrebno sporočiti drugim članom odprave, ki tedaj niso v bližini, treba je javiti v dolino.

Iz Zagreba jih je letalo poneslo v Frankfurt, nato pa v New Delhi. Z letalom so potovali naprej v Nepal, v glavno mesto Kathmandu, kjer so se javili na ministrstvu za turizem. Pridružil se jim je tako imenovani zvezni oficir, ki je kasneje skrbel za razna pojasnila, neke vrste varnost in še kaj.

Naprej so potovali z avtobusom, proti zahodu, 200 km, do zadnje postaje. Oskrbljeni so bili s kuharjem, pomočnikom in poštarjem.

Naprej je bilo treba peš. Vso opremo je bilo potrebno nesti na plečih. Najeli so nosače. Šestinetdeset. V taki za-

(Nadaljevanje na 16. strani)





(Nadaljevanje s 15. strani)

sedbi so potovali 13 dni. Predvidenih je bilo osem, vendar se hitreje ni dalo. Na najbolj neprehodnih in zaraslih mestih so si morali samj utirati pot. Napravili so tudi tri mostove. Pri prehodu čez neko reko je za las manjkalo, da ni neki nosač utonil.

Potovali niso skupaj, ker bi bilo to brez smisla. Imeli so več kart terena in so se ob določeni uri na dogovorjenem mestu shajali. Nosači so nosili po trideset kilogramov, člani odprave pa tudi svoje stvari.

Ze zdavnaj so prišli v nenaseljene kraje. Na višini 3950 metrov so se ustavili in postavili bazno taborišče, kraj, odkoder so v skupinah po dva ali trije preizkušali svoje telesne sposobnosti in odpornost na višino. Tako so se iz baze vzpenjali v strmine in se čez dan ali dva zopet vračali v skupno taborišče. Treba se je bilo privaditi na vedno redkejši zrak, na napore, ki so zares neobičajni in terjajo človeka in pol.

Povzpeli so se do višine 5100 metrov, kjer so si postavili tabor, ki je na sliki lepo viden. Vrh te gore se imenuje Manapati in je na višini 6380 m.

Za ponazoritev prilagamo sliko Dhaulagiriya z južne strani (posnetek, ki je v spodnjem desnem kotu temnejši) in posnetek severne strani tega osemtisočaka, po kateri je bil kasneje opravljen spust z gore.

Na drugem priloženem posnetku je tudi vodja odprave Stane Belak. Dobro so vidna zaščitna sončna očala in ščit-

nik nosu, ki je v tolikšnih višinah nujno potreben. Oseba poleg vodje odprave je zvezni oficir.

Ce bi hoteli vsaj za silo opisati težka plezanja, vzpone in hoje, bi morali napisati vsaj enkrat toliko, kot je dosedaj, vendar o tem morda kdaj drugič.

Napredovanje proti vrhu je teklo z velikim elanom. Dan za dnem. Minevali so dnevi garanja v zelo težkih pogojih, pod noč so si postavili mali šotor, si zopet skuhalo hrano in zaspali.

Minila je že deveta noč nad bazo. Cene je že prejšnje dneve čutil mravljinca v rokah in nogah, zadnji dan pa še prav posebej, posebno v rokah, vendar še ni povsem vedel, kaj to pomeni. S tovarišema, s katerima je bil v skupini, je hotel dalje, na vrh.

Slednjič se je pripetila silno neprijetna stvar. Trojka je imela s seboj dve bombi plina. Prva jim je služila šest dni, prav toliko pa bi morala tudi druga. Vendar je iz druge ogenj na lepem ugasnil. S kurjavo je bilo konec. Hrana je postala neuporabna. Tudi vode se iz snega ni dalo več napraviti. Vsak član jo je na dan potreboval kakih pet litrov, dobili pa so je le liter.

Deseti dan je bil še hujši veter. Cene je v okončinah čutil vedno močnejše mravljinca, ponoči pa se že prej ni mogel ogreti. Vedno je bil tako utrujen, da je v hipu zaspal.

Deveto noč je trojka spala na višini 7800 metrov, torej le kakih 350 metrov pod vrhom, vendar se naprej ni dalo več. Mnogo pomembnejša je postala druga stvar — preživetvi. Povzpeli so se še za kakih 150 metrov, toliko, da so se lahko pričeli na severni strani spuščati navzdol.

Cene se ni mogel več sam napravljati, na koncih prstov so se mu pojavile gnojne bunkice, noge v čevljih so ga strašno bolele.

Se dvesto metrov je ostalo do vrha. Borih dvesto metrov pri osemtisočaku.

Gledal sem sodelavca na bolniški postelji, pregledoval sem dva velika sveznja velikih fotografij — posnetkov, ki jih doslej še nisem nikoli videl — divje narave, lepih in strašnih strmin.

Vendar Cene ne odneha. Pravi, da bo zopet plezal.

Različna zadovoljstva imamo ljudje. Nekateri tista, kot tisoče in tisoče drugih, nekateri pa izabrana. Kdo bi jim mogel reči, da ti nimajo prav. Prav za človeka je tisto, v kar je sam zares prepričan. Za Ceneta in njegove tovariše so to gore. Skoraj nedostopne, zasnežene, vetrovne, mrzle, da ti neznosni mraz sega v kosti, vendar v vsem svojem razkošju tako čudovite, da za te lepote ni besed. Tudi slike so veliko premalo.

Ciril Sivec



## POLOVIČNI USPEH ŠAHISTOV

Šahisti člani sindikata novembra v kulturnem domu na Duplici smo se zbrali, za občinskega prvaka turnir smo odigrali.

Uspeha iz lanskega leta nam ni uspelo ponoviti, prvo mesto Titanovemu šahistu morali smo prepustiti.

Naj za tolažbo povem, da na tem turnirju nista igrala Stolova kandidata, ki v naši občini najbolje šah igra.

V ekipnem tekmovanju (za isti naslov) smo igrali veliko bolje in z več volje. Predvsem pa na moč drugače, da marsikomu tresle so se hlače.

Po šestem kolu za prvaka, ostala dva sta kandidata (Titan, Stol), da v zadnjem kolu še med sabo zaigrata. V tej odločilni igri štiri nič smo dobili in prvenstvo osvojili.

Po končanem turnirju se razvila splošna je debata, kako lahko prišlo bi do mata. Z matom ni bilo nič, od nasprotnika slišal se je klic »zastav'ca«, v trenutku, ko mat bi dala mu trdnjav'ca.

Franc Ravnikar grobi rez